

„Világunk határai”

konferenciafelhívás

Eötvös Collegium, 2013. február 22–24.

Jelentkezési határidő: 2012. december 21.

Egyetemes lett-e a nyugati kultúra jelentősége azáltal, hogy sajátos, kapitalista munkaszervezési formája teret hódított a második és a harmadik világban is? Max Weber a *Protestáns etika*hoz írott előszóban még így fogalmazott: „a kultúra valamiféle egyetemes története” szempontjából a Nyugat „egyetemes jelentőségű és érvényű fejlődés irányába hatott” miután racionális munkaszervezésével létrehozta a bürokráciát és a kapitalizmust. Megállja-e azonban a helyét Weber gondolata ma is? Vannak-e még napjainkban egyetemes jelentőségű és érvényességű elképzelések, vagy csupán egymással versengő narratívák léteznek?

A kultúra eredete és tárgya is *az* ember, vagyis ha van fogalom, amely általános érvényűsége tarthat számot, akkor ez az. Mégis ha megpróbáljuk közelebbről meghatározni, jelentései hidrafejek módjára szaporodni kezdenek. Napjainkat globalizáció és lokalizáció egyaránt jellemzi: a kommunikációs eszközök egyfelől lehetőséget teremtenek arra, hogy a Föld különböző részein élő emberek diskurzust folytassanak, másfelől az egyre táguló és gyorsuló világ kihívásaira sok helyen a mikroközösségek tudatos izolálódása, és a lokális kultúra eredetéhez való visszatérés kísérlete a válasz. A multikulturalizmus és az identitáspolitikák összecsapása és válsága nyomán egyre aktuálisabbak a kultúra mibenlétére vonatkozó kérdések.

Wittgenstein szerint egy nyelvet megtanulni annyi, mint elsajátítani egy életformát. Úgy tűnik, hogy az életformák történelmi meghatározottsága ma is döntő szerepet játszik az egyes kultúrákban, az elmúlt ötven év fokozódó gazdasági egymásrautaltsága mégis egyre inkább fellazítja az önálló kultúrák határait. Világpolgárok lettünk-e ezáltal vagy megmaradtunk nyelvünkben hordozott kultúránk letéteményeseinek?

BA-, MA-, illetve PhD-képzésben résztvevő hallgatók jelentkezését várjuk az alábbi szekciók valamelyikében:

- Nyelv és kultúra (szekcióvezető: Tátrai Szilárd, plenáris előadó: Nadasdy Ádám)
Hogyan hatnak egymásra nyelvek és kultúrák a globalizálódó világban? Mennyiben új jelenség a globalizáció? Lezajlott-e már hasonló folyamat a történelemben? Milyen nyelvelméleti kérdéseket vet fel ez a jelenség? Hogyan közelíthető meg mindez az antropológia és a kultúratudomány kontextusában? Milyen a viszony „centrum és periféria” között? Párbeszéd vagy nyelvi/kulturális imperializmus jellemzi inkább korunkat?
- Globális és lokális politika (szekcióvezető: Miklósi Zoltán, plenáris előadó: Salát Gergely)
Milyen szerepe volt nyelvnek és kultúrának a nemzeti és nemzetközi politikában egykor és most? Mi a különbség globális, nagyhatalmi és birodalmi politika között? Milyen nyelvi és kulturális hatások érvényesülnek a globális politikában (Occupy mozgalom, Arab tavasz, Kony stb.)? Értelmezhető-e a nemzeti kultúra a nemzetállamok kora után? Mi az összefüggés nyelvi, kulturális és politikai identitás között?
- Nyelv és igazság (szekcióvezető: Bárány Tibor, plenáris előadó: Laki János)
Mi a különböző tudományok viszonya a nyelvhez? Létezhet-e egységes tudományos nyelv? Mennyiben nemzetközi a tudomány ma és mennyiben volt az korábban? Igazi alternatívái-e a nyugati természettudományoknak az „alternatív tudományok”? Mi a viszonya a tudomány

nyelvének a kultúra nyelvéhez? Vannak-e „lefordíthatatlan” filozófusok és „lefordíthatatlan” filozófiák? Létezhet-e nyelv- és kultúrafüggetlen igazság?

- Kultúra és történelem (szekcióvezető: Erdélyi Ágnes, plenáris előadó: Gyáni Gábor)
Egyetemes-e a történelem, vagy csak helyi történetek léteznek? Hogyan viszonyul a történeti emlékezet a nyelvek és kultúrák sokféleségéhez? Történetileg meghatározott kultúrákról vagy kulturálisan meghatározott történetekről beszélhetünk? Mennyiben határozza meg kultúránk a történelemtől alkotott elképzelésünket, és mennyiben a történelem a kultúránkat? Létezhet-e a kultúrától független történelmi emlékezet?
- Nyelvünkben hordozott kultúra és társadalmi kultúra (szekcióvezető: Angyalosi Gergely, plenáris előadó: Peremiczky Szilvia)
Hogyan értelmezzük a kulturális terek jelentőségét: lehet-e hegemon és alárendelt kultúráról beszélni? Mennyiben meghatározók a társadalmi nemek, milyen szerepet játszik a nyelv az interszekcionalitásban? Milyen jelentőséggel bír egy műalkotás befogadása szempontjából kulturális kontextusa? Léteznek-e néma, a mainstream számára láthatatlan kultúrák? Mennyiben határozza meg a nyelv és a kultúra a(z akár irodalmi, akár művészeti, akár történelmi) kánonképzés gyakorlatát? Képes-e párbeszédre az eltérő nyelvű és kultúrájú, ugyanakkor egységesülő piacú művészet? Egységes szférát alkotnak-e az emberi szellem termékei?

A nyitóelőadást Tatár György, a záróelőadást Várnai András tartja.

Az előadások nyelve magyar vagy angol, hossza 20 perc, amelyet 10 perc vita követ. Az 1000-1500 leütés terjedelmű absztraktokat a szekció megjelölésével az vilagunkhatarai@gmail.com címre várjuk. Kérdéseitkre ugyanezen a címen szívesen válaszolunk. A jelentkezések elbírálásáról legkésőbb 2012. január 18-ig értesítjük a jelentkezőket. Szállást a Collegium épületében 3.000 Ft/éj áron biztosítunk.

Az előadások írott változatából válogatás jelenik meg a konferenciakötetben.